

The Project Gutenberg eBook of Jouluaattona juomarin kodissa, by Evald Ferdinand Jahnsson

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Jouluaattona juomarin kodissa

Author: Evald Ferdinand Jahnsson

Release date: March 12, 2005 [EBook #15341]
Most recently updated: December 14, 2020

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK JOULUAATTONA JUOMARIN KODISSA ***

Produced by Matti Järvinen and Tuija Lindholm.

Jouluaattona juomarin kodissa,

1-näytöksinen näytelmä.

Alkoholin tuhoja I.
Näytelmä-sarja,

jonka kirjoitti Evald Ferd. Jahnsson.

Ensimmäisen kerran julkaissut
Emil Öhman 1892.

Kaikki lainmääräämät oikeudet pidättää itsellensä tekijä.

Yleisölle.

Se sarja näytelmiä, joita olen aikonut julkaista nimilehdessä luettavan otsakirjoituksen alla, esiintyy kokonaan vaatimattomana. Nämät näytelmät ovat ai'otut seuranäytelmiksi, etenkin maamme raittiusyhdistysten käytettäväksi. Siksi olenkin niitä sepittäessäni pitänyt silmällä tilapäisten näytelmäseurojen tavallisesti köyhänpuolista näyttämökaloa samoin kuin sitä verrattain vähäistä näyttämökykyä, jota harjaantumattomilta näyttelijöiltä sopii pyytää. Mutta vaikk'ei tilapäisten näyttelijäin näyttelyminen vastaakaan taiteen vaatimuksia, niin voivat seuranäytelmätkin kuitenkin tehokkaasti vaikuttaa kansamme henkielämään.

Erittäin ilahuttavana tosiasiana on minusta nähden pidettävänä se seikka, että useat maamme raittiusseuroista ohjelmiinsa ovat ottaneet näytelmä-kappalten näyttämisen. Joku suuri kirjailija on sanonut, että näyttämölävää pyytää olla maailma. Näyttämöllä näkee katsoja ihmisten hyveet ja paheet

kuvattuina sellaisina kuin ne maailmassa esiintyvät. Hyveet saavuttavat kiitoksen, paheet saavat ansaitun palkkansa. Sovitus-enkelinä on Kaikkivaltiaan Jumalan sovittava käsi.

Varsinaisia raittiusnäytelmiä löytyy niukalta. Kartuttaakseni tätä vähäistä varastoa olen ryhtynyt tähän toimeen.

Näytelmä-kappalten käyttämistä raittiusasian edistämiseksi lienee muutamilta tahoilta vastustettu. Minusta osoittaa tuollainen vastustaminen ahdasmielisyyttä ja turhaa pelkoa, vaikka olenkin vakuutettu siitä, että vastustajat jalossa tarkoituksessa ovat tähän vastustukseensa ryhtyneet. Sillä jos vaan pidetään silmällä, että näytellään siveelliseen henkeen kirjoitettuja näytelmiä, niin ei niistä tarvitse turmelusta pelätä, vaan on niiden vaikutus katsojiin epäilemättä oleva päinvastaista laatua.

Turussa Marraskuun 3 p:nä 1892.

Tekijä.

Henkilöt:

Erkki Häyrinen. Annaliisa, hänen vaimonsa. Mari. Pääkkö. Neiti Hyvönen. Palvelustyttö.

(Tapaus jouluna v. 1891 Turun kaupungissa.)

(Näyttämö kuvaa pientä tupaa, jossa ovet perällä ja vasemmalla. Lähellä sivuovea huono pöytä ja sen takana tuoli. Pöydällä kiviastia, jossa on vettä, sekä avonainen kirja. Oikealla ruokakaappi. Perällä pari kolme tuolia).

Ensimmäinen Kohtaus.

Annaliisa (yksin. Istuu esiripun noustessa pöydän vieressä lukien raamattua. Nousee kotvasen kuluttua seisaalle.) Ajatukseni harhailevat sinne tänne enkä saa niitä kiinnitetyiksi luettuihin sanoihin. En kauemmin raamatustakaan löydä rauhaa levottomalle mielelleni! (hieroen käsiänsä yhteen.) Eikä hän saavu kotia! — Ehkä kuitenkin, (Rientää peräovelle ja kuulustelee.) Ei askelten kaikuakaan! — Voi kuinka täällä on kylmä!... Kuinka vapisen! Heikko olen ... milloin viime kerran söinkään? Mutta mitäpäs ruuasta, jos ei vaan tuo pienokainen tuolla kuolisi viluun! (Rientää sivuovelle, jonka avaa ja kohta jälleen sulkee.) Huh! kuinka kylmä sielläkin. Eikä tikkua, ei edes lastua, millä lämmittää! Missä, missä viipyyne Erkki, joka jo eilen lupasi tulla kotia rahoineen? (Katsoo taas ovesta sisään.) Vaan vielähän tuo elää — koska peite kehdoissa liikahti.

(*Mari* astuu sisään peräovesta kori ja pieni joulukuusi kädessä.)

Toinen Kohtaus.

Annaliisa ja *Mari*.

Mari Hyvää huomenta *Annaliisa*! Pistäydyin vaan ohimennen, torilta palatessani pikimältään tänne sisään vähän lämmittelemään ja toivottamaan sinulle onnellista joulua. (Puhaltaa käsiinsä.) Mutta onhan sinulla täällä kovin kylmä!

Annaliisa (syrjään.) Vai Huovisen *Mari*! Ennemmin kuolen kuin hänelle tunnustan totuuden. Hän huhun siitä levittäisi kautta koko kaupungin. (Ääneen.) Terve tultuas *Mari*! Olipa oikein hauskaa, että...

Mari. (Keskeyttäen.) Mitäpäs siitä hauskuudesta puhumista tähän aikaan!... Kovat ovat ajat... (Laskee joulukuusen nurkkaan.) Niin... Torillakin oli tänään kaikki niin kallista, että oikein sydäntä särkee köyhän ihmisen! Puhuttiin kesällä, kun tuli huono heinävuosi, että liha talvella tulisi halvaksi. Ihmiset eivät muka voisi pitää elukoitaan elossa ilman ruuatta. Mutta — voi herranen aika! — kuinka siinä erehdyimme! Katsoppas *Annaliisa*, tähän aikaan elävät ihmisten elukat ruuattakin ja — liha entistään kalliintuu. (Avaa korinsa.) Huomaappas, että tuo pieni paistinlihan näköinen lihamöhkäle maksoi viisikolmatta penniä päälle markan! Entäs nämä ahvenet ... katso *Annaliisa* — millaisia joutavia, pieniä vekkuleita!... neljä naulaan. Satuun myöhästymään torille. Niitä ostin viisi naulaa...

Annaliisa (syrjään.) Noita ahvenia hän kutsuu pieniksi! Voi, jospa olisi minulla yksikin naula niitä!

Mari. Mitäs sanoit?

Annaliisa. En mitään.

Mari. Niin... myöhästyin — ja sain maksaa kolmekymmentä penniä naualta... Entäs hinta muista pienistä! Pitihän ostaa voitakin — markka kymmenen penniä huonoimmastakin. Ja kalliista hinnasta sitte lasten varaksi yhtä ja toista, sillä lasten mielessä on yhtä monta makua kuin kissan kielessä, jotta pitää olla monta lajia: jota useampia, sitä parempi heistä. Etkö usko sitä?

Annaliisa. Miks'en uskoisi?

Mari. Niin ... niin — tunnethan sen omasta lapsuuden ajastasi! Oh — muistanpa vielä — olihan sinulla hyvä koti ja vietithän onnellisia päiviä silloin! Olitkin oikein veitikka tytöksi! Kaikki nuoret miehet sinuun ihastuivat! Minua kutsuttiinkin, sinuun verraten, rumaksi ja siitä olit ylpeä.

Annaliisa. Älä kevytmielisesti puhu menneistä ajoista. Kyllä Jumala elämässä kaikki tasoittaa...

Mari. Aivan totta ... olet ihan oikeassa... Jumala kaikki tasoittaa ... sen sanoi pastori hyvin selvästi raamatunselityksessään viime sunnuntaina. Oh! oh! Kyllä se vaan on oikein toden totta, että Jumala kaikki tasoittaa ... sen täällä kaupungin sivusyrjällä kyllä saa tuta. Olipa pastorilla oikein, oli kyllä! — Mutta kyllä se kaikissa tapauksissa oli kummaa, että menet tuolle Häyrisen Erkille, köyhälle torpan pojalle, kun olisit nuoria talonisäntiäkin saanut vaikka kuinka monta! Kaikki ihmiset sitä ihmettelivät! Arvasimmehan jo silloin, että hänestä oli tuleva kelvoton juoppo-renttu. Mutta rakkaus on sokea, sanotaan, — on tosiaankin! — Eikö sinun nyt kelpaisi olla varakkaan talon emäntänä? Mikä talon emännän päiville vertoja vetää? Olisihan se toista kuin tämä nykyinen iloton tilasi!

Annaliisa. En tiedä talon emäntäin onnea liioin kehua. Moni heistä viettää, palkollistensa orjattarena, koiran päiviä. Muuten olenkin varsin tyytyväinen onneeni. Erkissä on kyllä miestä mieheksi siinä kuin minussa on vaimoa vaimoksi.

Mari. Halveksiva puheesi talon emäntäin onnesta on tuota vanhaa juttua ketusta ja pihlajanmarjoista! Katumuksesi on nyt myöhäistä: siihen onneen et enää pääse. Sentähden solvaat sitä. Vaan mitäs näistä! Jättäkäämme nuo entiset muistot rauhaan! Salli minun kysyä, mitenkä olet aikonut viettää joulua, mitä kaikkea sinä olet ostanut?

Annaliisa (jyrkästi.) Mitä se sinuun koskee?

Mari. Suo anteeksi — älä suutu! Enhän minä kysymykselläni mitään pahaa tarkoittanut. Olemmehan saman kylän lapsia.

Annaliisa. Olemme kyllä.

Mari. Niin, miks'en siis kysyisi?... Vaan ... sinä olet niin kovin vaalea, näytät niin kummalliselta...

Annaliisa. Kummempia on nähty!

Mari. Annaliisa! Annaliisa! — älä koukuitele! Minä olen ystäväs — lapsuutesi leikkikumppali! Minä tahdon tietää totuuden.— (Laskee korinsa syrjään ja tarkastelee, Annaliisan vaiti ollessa, uunia ja ruokakaappia, jonka ovet hän avaa.) — Nyt hyvin ymmärrän miksikä täällä on niin kylmä. Sinulla ei ole puita, joilla lämmittää.

Annaliisa. Miks'ei olisi?

Mari. Uuni on jääkylmä. Sitä ei varmaankaan moneen päivään ole lämmitetty. Näenhän myös kuinka vapiset vilusta.

Annaliisa. En ole pitkään aikaan ollut terve. "Fluntsaako" lienee taikka mitä... Sairaudesta ihminen toisinaan vapisee...

Mari Älä koukuitele Annaliisa — sanon vielä kerran! Sinä et myöskään ole tehnyt minkäänlaisia ostoksia jouluksi — vai miten?

Annaliisa. Se, joka luulee ja uskoo itse kaikki tietävänsä, ei toisilta kysy!.. (Naurahtaa.) Vaan miksikä laskettelet mitättömiä?

Mari. Sitä en tee. Vastaa suoraan, Annaliisa parka, onko Häyrinen taas, armottomasti jättäen sinut nälän tuskaan, oleskellut juopporekillään?

Annaliisa. (Ylpeästi.) Onko Häyrinen ennen pyytänyt sinulta lupaa, koska hän saa lähteä kaupungille taikka kysynyt neuvoa, milloinka hänen pitäisi tulla kotia, milloinka ei? Oletko sinä hänen toimiensa tutkija ja hänen matkojensa määrääjä? — Entäs kuka on sinulle sanonut, että tässä perheessä olisi nälkää nähty, taikka puutetta kärsitty?

Mari. Älä luule, Annaliisa kulta, että ylpeydelläsi sokaiset silmäni! Häyrinen on taas tunnetuilla renturetkillään, sen huomaa kaikista.

(*Pääkkö* astuu sisään peräovesta, karvalakki syvään painettuna silmille ja korville, pullo taskussa).

Kolmas Kohtaus.

Entiset ja Pääkkö.

Mari. Vaan tuossapa hän tulee... Ettäpä tuki, kurja juomari... keho hylkyri... itse jouluaattona julkenet tulla nälkää ja kaikenlaista kurjuutta kärsivän vaimosi luo viinapullo taskussa! Pitäisi hävetä! (Otaa, äkkiä pullon Pääkön taskusta ja heittää sen oven kautta ulos pihalle.) Tuolla se nyt pirstaleina!

Pääkkö. No ... no ... noh! Turkanen aika sentään! Mitä tämä pyytää merkitä? Entäs mitä nyt vaimoni sanonee?

Mari. Vaimosi ... kurja! Tiedäthän kyllä, mitä h—tin juomaa tuo pullo sisälsi!

Pääkkö. Siirappia siinä oli. Vaimoni lähetti minun puodista ostamaan siirappia jouluruuan höysteeksi ja pyysi minua kohta palajamaan kotia...

Mari. Siirappiako! — Pääkköhän sinä oletkin!

Pääkkö. Niinpä olen... Käski kohta kotia, mutta ohimennen poikkesin kuulustelemaan, josko Häyrinen jo on päässyt putkasta, jonne poliisit veivät hänen syystä, että hän juomapäissään oli tapellut ja pitänyt pahaa elämää. — Mutta mistä nyt saankaan siirappia, kun ei minulla enää ole rahojakaan, akka kun ei pannut enemmän mukaan kuin juuri täsmälleen siirapin hinnan? Kuinka uskallankaan nyt mennä kotia?

Annaliisa (vaipuu istumaan pöydän lähellä olevalle tuolille.) Taivaan herra — mieheni putkassa!

Mari. Pyörtyikö se nyt siihen?...

Pääkkö. Voi poloista! Mikä meille nyt tuleekaan neuvoksi?

Mari. Onneksi on tässä vadissa vettä, — muuta särvintä ei raukalla taida ollakaan! (Kastaa nenäliinansa pöydällä olevaan vatiin.) Kyllä maar' kannattaa pyörtyä sellaisen roikaleen tähden! (Hieroo Annaliisan otsaa ja ohimoja nenäliinallaan.) Enpä Annaliisan sijassa sellaisesta olisi millänikään... Hyvinpä tekivät, että korjasivat semmoisen rentun lukon ja salpojen taakse!

Pääkkö. Lienetpä oikeassa, *Mari.* Päihtyneenä on Häyrinen kovin hurjapäinen. Tulkoon siihen silloin vaikka itse kuvernööri, niin kyllä Häyrinen empimättä antaa hänelle nyrkistä.

Mari. Annettaisiinko sellaisen kulkea vapaana rauhallisten ihmisten joukossa!

Annaliisa. (Tointuu, nousee seisaalle.) Se oli vaan satunnainen pahoinvointi! Menihän se jo ohi! Tunnen itseni taas ihan terveeksi.

Pääkkö. Olipa hyvä, että taas toinnuit! Minun ei olisi pitänyt puhua koko asiasta mitään.

Mari. Mitäs hyötyä siitä, että olisit sen salannut? Ennemmin taikka myöhemmin olisi Annaliisa kuitenkin saanut tiedon siitä.

Pääkkö. Niinpä kai ... sillä tavoin itsekin ajattelin.

Mari. Pianpa sellaiset tapaukset tulevat kuuluviin. — Vai tappeli juomapäissään! — Senkin vetelys!

Pääkkö. Äläpä sano niin! Kröönperin makasiinissa olen nähnyt Häyrisen yhdellä kädellä nostavan kymmenen leiviskän rautapainon... Kyllä hän on jotensakin vahva mies...

Mari. Sitä suurempia onnettomuuksia voi hän humalapäissään saada aikaan! — Eikö tuota jollakin keinoin saisi johonkuhun raittiusseuraan! Etkö ole häntä siihen kehoittanut?

Annaliisa. Hm...

Pääkkö. Näinhän Häyrisen viime syksynä kerran Annaliisan seurassa raittiuskokouksessa.

Mari. Siis on hän asiaa joskus tuumaillut. (Annaliisalle:) Entäs mitä jälestäpäin sanoi tästä käynnistään?

Annaliisa. Oli kovin julmistunut, että olin houkutellettu häntä sinne. Sanoi, että siellä puhuttiin paljasta moskaa ja väitti, että nuo raittiuspuhujat ovat itserakkaita, ulkokullattuja fariseuksia, joita pitäisi hirttää...

Pääkkö. Hi, hi, hi! Sanoiko sellaista raittiuspuhujista? Se on niin hänen tapaistaan! Vai kutsui heitä ulkokullatuiksi fariseuksiksi! Hi! Hi!

Neljäs Kohtaus.

Entiset ja Häyrinen.

Häyrinen (rallaa, hapuroiden peräoven takana.)

Pirunpoikaa ja pippureita
Ostan puotiloissa,
Viina-kultaa ja olutlientää — — (Astuu, hieman horjuen, sisään.)
Särvin tillikoissa. —
Kuutt' morkens!

Mari (tarttuu nurkassa olevaan luutaan.) Voi, kuinka tekee mieleni!

Annaliisa (rientää Häyriselle vastaan.) Vihdoin viimeinkin! Terve tultuasi kotia! Olipa oikein hauska, että tulit! Olen sinua niin odottanut — yöt päivät puhki! (Syrjään Häyriselle.) Kiitos Häyrinen siitä, että kuitenkin tulit! Tosin luotinkin sinuun ... olin varsin varma siitä, ett'et jättäisi meitä yksinämme jouluksi. Anna minulle nyt vähän rahoja ostaakseni puita, ett'emme, lapsesi ja minä, kuole viluun!

Häyrinen (kiukuissaan.) Mitä p—ttä sinä puhut rahoista? Vieläkö mitä! Nuo pirun poliisit ja poliisimestari itse, tuo korkean kruunun kirottu katujunkkari, tuomitsivat minulle sakot ja sakoillaan minulta varastivat rahani! — H—tin tuli sentään! — Vieläkö hän puhun rahoista! Kaksi tyhjää taskua minulla on (kääntää taskunsa ulos,) — näeppäs! — Mutta sen sanon sinulle kurja roisto, että ell'et toimita minulle viinaa, viinaa heti paikalla, niin lyön sinun mäsäksi kuin sammakon mäti! Viinaa — kuuletko, vaalea kana! — viinaa — taikka pirunpoikaa!

Annaliisa. Älä joudu hurjaksi, rakas Häyrinen. — Lapsemme tähden.

Häyrinen. Lapsemme! — mäsäksi hänkin!

Annaliisa. Älä reuhoo! — näiden vieraiden tähden ollos tyyni!

Häyrinen. Huolisinko minä mokomista moukista! Hui, hai!

Pääkkö (painaa karvalakkinsa päähänsä ja aikoo mennä ovesta ulos.)

Mari (tarttuu Pääkön takin hihaan.) Älä lähde! Synti olisi jättää Annaliisa parkaa kahden kesken tuon hurjan kanssa.

Pääkkö. Kylläpä niin... Ajattelin vaan tuota siirappi-asiaa. Olisin ehkä Topolta saanut markan lainaksi.

Mari. Kyllä minä sitte vahinkosi korvaan.

Pääkkö. Hyvä juttu. — Jään siis odottamaan. (Hän istuu eräälle tuolille oikealle.)

Annaliisa. Voi Häyrinen kulta — älä katso minuun noin kiivaasti, noin jyrkästi! — Rauhoitu!

Häyrinen. Toimita minulle viinaa, sanon minä!

Annaliisa. Mistä minä sitä toimittaisin? Eihän minulla ole edes penniäkään.

Häyrinen. Niin vie jotakin pantiksi Harakan Heikille!...

Annaliisa. Mitä veisin?

Häyrinen. Mitä hyvänsä... hameesi!

Annaliisa. (Katkerasti.) Eihän kukaan siitä antaisi minulle pullollista viinaa...

Häyrinen. Kuka on käskenyt sinua käymään niin huonossa pukimessa, senkin porsas! — Vaan onhan tässä pöydällä sopiva pantti ... tuo pulska kirja... oikeinpa korukansissa.

Annaliisa. Raamattuani en anna viinan hinnaksi. Ennemmin kuolisin!

Häyrinen. Älä lörpöttele raamatustasi! (nojautuu pöydän yli ja katsoo avattuun kirjaan.) Hei, hei!! Kas vaan! — Löytyyhän, tuossa muutamia rivejä oikein paksua präänttiä... Aivan ne näyttävät siltä kuin mullikat pikkuvassikkain joukossa. Kummallista kuinka häikäisee silmiäni! Tule katsomaan!

Annaliisa. (katsoen kirjaan.) Aivan samat sanat, joita luin vähän ennen kotiin tuloasi. — Tahdotko niitä kuulla?

Häyrinen. Tahdon... Olisipa hauskaa kuulla mitä se Mooses siinäkin paikassa taas hulluttelee!

Annaliisa (lukee hartaudella.) Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, maassa rauhaa ja ihmisille hyvä tahto!

Häyrinen. Sinä teet minusta ilmeistä pilkkaa; vaimo rentukka! Mooses ei ole milloinkaan sellaisia sanoja sanonut! — Vai pidätkö minua pilanasi ja narrinasi! Kyllä minä sinut opetan, sinä katala katajan jalka! (Työntää nostetuin nyrkein periytyvää Annaliisaa vastaan, mutta samassa astuu Pääkkö päättävästi väliin.)

Pääkkö. Malta mieles, mies! — Ellei vaimoni siirappipullo olisi pirstaleina pihalla, niin löisin sen *mäsäksi sinun päähäsi*. Sellaisen muistutuksen ansaitsisit tuollaisesta hävyttömästä käytöksestä vaimoasi kohtaan! Häpee! Onko sinussa miestä mieheksi!

Häyrinen. On — juukel avita onkin! Ellet pidä suutasi, niin heitän sinun nurin niskoin ulos ovesta, niin että selkäluusi räyskyy ja kapälesi pilviä tavoittelevat!

Pääkkö. Sopiihan koettaa! — Onhan minussa ennen ollut miehen vastavaaka!

Mari (uhaten luudalla.) Ja minä sanon sinulle, Häyrinen, että ne tekivät hullusti, jotka hetkeksikään päästivät sinut putkasta... Olisivat pitäneet sinun siellä ikäsi kaiken, niin olisivat tehneet oikein ... olisivat tehneet yhteiskunnalle hyvän työn! — Jos vielä rohkenet viatonta vaimoas ja lastas uhata, niin kuritan sinua ... niin nainen kuin olenkin ... tällä luudalla... jotta kyllä sen muistanet ja tietänet!...

Häyrinen. Vai minuako? — Vieläkö te perk...

(*Neiti Hyvönen*, puettuna hienoon talvipukuun, ja *Palvelustyttö*, kädessä kori, astuvat sisään, peräoven kautta.)

Viides Kohtaus.

Entiset, neiti Hyvönen ja Palvelustyttö.

Neiti Hyvönen. Mitä eriskummallista melua täällä?

Mari. Neiti Hyvönen!

Häyrinen (väistyy takaisin vasemmalle ja asettuu pöydän ääreen istumaan.)

Pääkkö (ottaa lakkinsa pois päästään ja kumartaa syvään.)

Mari. Te, neiti ... niin rikas ... niin ylhäinen ... kuinka tulletekaan näin köyhään ja kurjaan kotiin?

Neiti Hyvönen. Ei ole mikään koti köyhä eikä kurja Vapahtajamme syntymäjuhla!

Mari. Mutta kuitenkin ... tämä heidän ... se tahtoo sanoa tuon juoppojätjän koti...

Neiti Hyvönen. Ei tämäkään koti!

Mari. Te ette tunne asian oikeata laitaa, neiti... Mutta minä tunnen Häyrisen ja tiedän, että hän on kehoitin renttu, kurjin olento mitä ajatella voipi!

Häyrinen (syrjään.) Pasiipa, sanoo ryssäläinen! — Kylläpä vielä suusi tukitsen!

Neiti Hyvönen. Vaan ei hän eikä kukaan muu ole liiaksi kurja Vapahtajamme armoa nauttimaan. Se

armo on kaikille altis — häntäkin kurjemmille.

Häyrinen (syrjään, kolkosti.) Niin ... niin... Puhuipa äitini minulle lasna ollessani tästä asiasta samalla tavalla...

Neiti Hyvönen (Annaliisalle.) Te olette kai matami Häyrinen?

Annaliisa. Olen, armollinen neiti!

Neiti Hyvönen. Minä käyn erään naisyhdistyksen asioita... Tulen tämän seuran puolesta tuomaan teille muutamia pieniä joululahjoja...

Annaliisa. Meillekö?

Neiti Hyvönen. Niin teille... Vast'ikään kerrottiin ja ennakoltakin tiesimme, että olette vähissä varoissa ... olette köyhät. Harras toivomuksemme olisi jollakin tavalla lisätä joulu-ilanne.

Häyrinen (syrjään.) Mitä? Meidän joulu-iloammeko? Ovat muistaneet meitä!

Neiti Hyvönen. Kovin masentavalta tuntuu ajatella, että löytyy maailmassa niin paljon ihmisiä, joidenka iloa ja onnea köyhyys ja puute hämmäntävät! (Annaliisalle, joka on kätkenyt kasvonsa käsiinsä.) Älkää itkekö niin katkerasti! Tänä juhvana ei kukaan saisi itkeä, tämä on ilon, rauhan ja autuuden toivon juhla. Rauhoittakaa kuitenkin mielenne! (Ottaa rahakukkaronsa taskustaan.) Yhdistyksemme rahalliset varat eivät ole suuret — eikä rahallisen rahan lahjoittaminen oikeastaan ensinkään kuulukaan varsinaiseen ohjelmaamme. Toisinaan kuitenkin, etenkin joulun aikana, teemme poikkeuksen tässä suhteessa hätätilassa antamalla rahallistakin apua. Tällä vähäisellä summalla voitte kai joiksikuiksi päiviksi tulla toimeen. (Antaa erään setelin Annaliisalle.) Pyhien yli ... siksi että tulette terveemmäksi, jotta taas kykenette työhön... Näytätte niin kovin riutuneelta...

Annaliisa. Kaksikymmentä markkaa! Miten kiittäisinkään teitä?

Palvelustyttö (syrjään Marille.) Uskokaa — nuo rahat eivät olleet yhdistyksen rahoja.

Mari (palvelustyttölle.) Senpä arvasin.

Neiti Hyvönen. Tuo vasu tänne, Mandi!

Palvelustyttö. Paikalla, neiti! (Hän antaa korin neiti Hyvöselle.)

Neiti Hyvönen (Annaliisalle.) Pukunne näyttää niin ohuelta, että siinä talvipakkasessa varmaan vilustutte. Tässä teille uusi villainen talvipuku.

Annaliisa (ottaen vastaan neiti Hyvösen hänelle antaman puvun.) Siunatkoon teitä taivaan Jumala, neiti!

Neiti Hyvönen. Se on, kuten sanoin, yhdistyksen lahjoittama samoin kuin tämä sarkanuttukin on yhdistyksemme joululahja teidän miehellenne.

Häyrinen (syrjään.) Minulle? Se on liiaksi!

Neiti Hyvönen. Lapsellenne olemme myös teettäneet uuden puvun ja kaksi paria sukkaa... (Laskee nämät lahjat samalle tuolille kuin sarkanutunkin.)

Annaliisa (huudahtaa tuskalla.) Lapselleni! Ell'ei hän vaan jo olisi kuollut — viluun!

Häyrinen. Mitäs sanoitkaan, vaimo! (Rientää, sivuovesta ulos.)

Neiti Hyvönen. Eihän kuitenkaan armollinen Luoja sitä salline, että kukaan lapsi kristillisen yhteiskunnan keskuudessa viluhun kuolee!

Häyrinen (palajaa takaisin, vaimollensa.) Hän elää! Hän elää! Rauhoita mieles, Annaliisa! (Neiti Hyvöselle.) Jalo neiti! Nyt huomaan ett'ei Jumala olekkaan meitä unhoittanut, kuten luulin. Synkän epätoivon valtaamana olen rapajuoppona juonut, olen elänyt hurjasti. Mekin olemme parempia päiviä nähneet ennen, siihen aikaan, jolloin en vielä ollut sellainen renttu kuin nyt, kuten Mari täällä äsken sanoi, todellakin olen.

Pääkkö. Kyllä Häyrinen totta puhuu. Parempia päiviä ovat nähneet.

Häyrinen. Mutta minulta alkoi puuttua työtä, ensin harvemmalta, mutta sitten joka toinen päivä ja työtä saatuani ansaitsin niin vähän, ett'ei ansio riittänyt perheeni elatukseksi.

Neiti Hyvönen. Mahtaapi se, jos mikään, tuntua raskaalta, kun tahtoisit tehdä työtä eikä työn ansiota ole saatavissa!

Häyrinen. Kauan siinä kinasin, turhaan taistelin kurjuutta vastaan. Kun sitte vielä lisäksi loukkasin käteni ja tulini kuukauden ajaksi työhön kokonaan kykenemättömäksi ja kun onnettomuutemme tähän aikaan joutui kukkuroilleen sen kautta, että vaimonikin sairastui, niin ajattelin: koska Jumala on meidät unhottanut, voinhan minäkin hänet unohtaa.

Neiti Hyvönen. Kovin väärin teitte siinä, että heititte luottamuksenne hyvään Jumalaan!

Häyrinen. Niinhän teinkin.

Mari. Häyrinen ei juuri milloinkaan ole Jumalasta väliä pitänyt. Tiesi millä tavoin pääsikään rippikoulun läpi! Mutta eihän tuo ole kirkossa käynyt eikä evankeeliumin saarnaa kuunnellut. Siksi kävikin hänelle niin nolosti kuin on käynyt.

Häyrinen (katsottuaan suuttuneena Mariin.) Rupesin nyt juomaan — melkein jok'ainoa penni, jonka sain irti, meni viinoihin ja muihin hullutuksiin. Harvoin enää kävin kotona, sillä siksi oli minulla kuitenkin vielä omaatuntoa, että kammoksuin katsella vaimoni päivä päivältä yhä vaalenevia kasvoja ja lapsiraukkani tuskaa. Mutta kotia tultuani — aina humalapäissä — raivostuin, paha henki valtasi minut kokonaan. Päähäni pöllähti, että minun piti kostaa vaimolleni siitä, että hän oli niin riutuneen näköinen, ett'ei hän ollut yhtä reipas ja iloinen kuin ennen aikaan. Löin häntä, pieksin häntä.

Neiti Hyvönen. Kauhistava kuulla!

Häyrinen. Sitte läksin, häntä näin rääkättyäni, taas kaupungille, onnettomana, rauhattomana, kerjäsini pennin ja vein sen tillikkaan! Tällainen hirviö olen ollut! Te saavuitte tänne taivaan enkelinä, neiti!

Neiti Hyvönen. Ihmisenä tulen — mutta tavallansa olisin tullut enkelinä, jos käynnilläni voisni saattaa teitä parannukseen.

Häyrinen. Sen olettekin jo saaneet aikaan, jalo neiti! Pitkään aikaan en ole kunnollisten ihmisten huuilta kuullut muuta kuin pilkkaa ja ivaa. Tämä samoin kuin heidän ylenkatseellinen käytöksensä minua kohtaan on myrkyttänyt mieleni, paaduttanut sydämmeni, jossa viha, katkera viha kaikkia ihmisiä vastaan pääsi valtaavaksi tunteeksi. Usein olen kironnut koko ihmiskuntaa! Nyt sulivat hyiset hallat mielessäni, vihan tunteet haihtuivat. Uusi usko, uusi toivo on teidän ihmisrakkautenne, teidän hellyytenne kautta syntynyt sydämmessäni! Nyt minäkin menen raittiuteen!

Annaliisa (syöksyy polvillensa Häyrisen eteen ja taittuu hänen käsiinsä.) Onko se toden totta!

Häyrinen. On. Silmäni aukenivat nyt. Älä katso minua epäilevin silmin. Toisinaan tapahtuu, että mies yhdessä ainoassa hetkessä selviää kohmelostaan. Jos voisit aavistaa niitä kauhistuksen, katkeran tuskan ja katumuksen tunteita, jotka äsken viilsivät halki sydämmeni, ajattellessani, että olin ollut vikapää lapseni kuolemaan, ja niitä ilon tunteita, joita tunsin huomattuani, että hän vielä eli, niin ymmärtäisit, että minä tässä täydesti selväpäisnä olen antanut raittiuslupaukseni vakaasti pysyäkseeni siinä.

Annaliisa. Armollinen Jumala! Sinulle kiitos tästä! Nyt asuu meidänkin luonamme joulurauha, jos muuten mikä tulkoon!

Neiti Hyvönen. Niin — kiitos Jumalalle siitä, että ei Hän ihmistä hylkää, vaikka ihminen Hänen hylkääkin!

Häyrinen (nostaa vaimonsa seisaalle ja syleilee häntä.) Annaliisa parka! Sanomattoman paljon olet saanut kärsiä! Suo minulle anteeksi!

Annaliisa (nojaten päätänsä Häyrisen rintaa vastaan.) En ole enää parka!

Pääkkö. Kas vaan! Tulipa siitä Häyrisestä kuitenkin lopuksi mies!

Mari. Kukapa sitä olisi uskonut!

Loppu.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK JOULUAATTONA JUOMARIN KODISSA ***

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without

paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE

TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written

confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.